

АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ТА УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ СУБ'ЄКТОМ ГОСПОДАРЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

Визначено значення аналізування основних засобів та специфіку його методології для суб'єктів діяльності державного сектору. Висвітлено основні завдання та інформаційне забезпечення аналізу основних засобів. Виділено основні показники, які можуть бути розраховані під час аналізу, порядок їх обчислення та фактори, які можуть на них впливати. Проаналізовано наявність і структуру засобів праці, їх рух (надходження і вибуття), технічний стан та ефективність їх використання суб'єктом діяльності. На підставі фактографічних джерел інформації встановлено наявність активної і пасивної частин засобів праці та проаналізовано їх рух у динаміці. Рациональність застосування основних засобів у господарському процесі засвідчує перевищення значень рівня оновлення над рівнем вибуття засобів праці, але разом з тим простежується зниження рівня їх технічного стану. Виявлене під час аналізування неефективне використання засобів праці спонукало до пошуку резервів підвищення ефективності їх використання, що своєю чергою сприятиме: зростанню обсягів виробництва; скороченню витрат для підвищення прибутковості; пришвидшенню процесу оновлення основних засобів та підвищення рівня продуктивності праці; скороченню витрат від амортизації активної частини засобів праці. Зазначено управлінські напрями зростання ефективності використання основних засобів: моніторинг технічного стану засобів праці; залучення висококваліфікованих фахівців для виконання ремонтів; застосування передових технологій; мінімізація простоїв; модернізація активної частини засобів праці; поліпшення структурного і вікового складу засобів праці; удосконалення управління й організації процесу виробництва; зниження засобомісткості; підвищення засобовіддачі та продуктивності праці у процесі діяльності; поліпшення виконання якості ремонтів; використання орендованих засобів праці тощо. З огляду на те, що у сучасних реаліях політика відновлення основних засобів посідає чільне місце, зазначено такі джерела можливої реновації: статутний капітал, нерозподілений прибуток, лізингові операції, використання банківських позик тощо.

Ключові слова: основні засоби; суб'єкт господарювання державного сектору; аналіз; управління; ефективність.

Вступ / Introduction

Нагальна потреба адаптації вітчизняного обліку державного сектору економіки з міжнародними стандартами обліку та звітності зумовила низку новітніх заходів з модернізації нормативного та методичного характеру. Запровадження НП(С)БОДС зумовлено необхідністю підвищення якості та достовірності бухгалтерської інформації у державному секторі для потреб управління на підставі отриманих аналітичних оцінок та висновків щодо раціональності використання основних засобів.

Оскільки ефективність діяльності суб'єкта господарювання значною мірою залежить від його забезпеченості засобами праці, то у сучасних економічних реаліях використання бюджетних коштів на придбання основних засобів мають важливе значення. Особливої ак-

туальності набуває потреби в оціненні доцільності витрачання коштів на придбання основних засобів суб'єктами діяльності державного сектору.

Саме тому здійснення аналізу основних засобів посідає важливе місце у встановленні ефективності їх використання та впливу на результативні показники діяльності суб'єкта господарювання.

Об'єкт дослідження – процес аналітичного забезпечення управління ефективністю використання основних засобів (засобів праці) суб'єктами діяльності державного сектору.

Предмет дослідження – теоретичні аспекти аналізу основних засобів у системі управління суб'єктів діяльності державного сектору.

Мета роботи – розробити організаційно-інформаційну послідовність процедури аналізу основних засо-

Інформація про авторів:

Воляник Галина Михайлівна, канд. екон. наук, доцент, кафедра обліку і аудиту. Email: h.volyanyk19@gmail.com;

<https://orcid.org/0000-0002-5250-3107>

Шутка Світлана Євгенівна, канд. екон. наук, доцент, кафедра обліку і аудиту. Email: shutka-s@ukr.net;

<https://orcid.org/0000-0002-1814-5975>

Колінько Наталія Іванівна, канд. екон. наук, доцент, кафедра обліку і аудиту. Email: kolinko-natalia@ukr.net;

<https://orcid.org/0000-0001-7458-2849>

Цитування за ДСТУ: Воляник Г. М., Шутка С. Є., Колінько Н. І. Аналіз забезпеченості основними засобами та управління ефективністю їх використання суб'єктом господарювання державного сектору. Науковий вісник НЛТУ України. 2021, т. 31, № 6. С. 68–73.

Citation APA: Volyanyk, N. V., Shutka, S. E., & Kolinko, N. I. (2021). Analysis of fixed assets and management of the efficiency of their use by a public sector enterprise. *Scientific Bulletin of UNFU*, 31(6), 68–73. <https://doi.org/10.36930/40310610>

бів суб'єктів діяльності державного сектору та управлінські заходи щодо підвищення результативності їх використання.

Для досягнення зазначеної мети визначено такі основні завдання дослідження: вивчити сучасні методики аналізування основних засобів у державному секторі; проаналізувати показники забезпеченості засобами праці та оцінити ефективність їх використання на підставі фактографічної інформації суб'єкта діяльності; окреслити напрями підвищення ефективності управління основними засобами суб'єкта діяльності як основного критерію результативності.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження – проаналізовано дані ефективності використання засобів праці з використанням оновлених термінів відповідно до НПСБОДС: авансованих основних засобів (засобовіддача, засобомісткість, засобооснащеність, засоборентабельність) та амортизованих (спожитих) основних засобів (амортисткість і амортивіддача).

Практична значущість результатів дослідження – запропоновано застосування сучасних методик оцінювання та управління результативністю використання та реновації основних засобів суб'єктами діяльності державного сектору.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Управління ефективністю використання основних засобів привертає увагу багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Теоретико-методологічні та практичні аспекти аналізу забезпеченості основними засобами та управління ефективністю їх використання у державному секторі досліджено і висвітлено у роботах багатьох вітчизняних учених, таких як: К. Л. Багрий [1], А. Беженар [2], А. П. Заросило [9], Т. О. Мулик [7, 8], Н. О. Коцацька, С. В. Сергеева [5] та ін. Проте методичним підходам, що сприяють дослідженню найоптимальнішої методики аналізу основних засобів у державному секторі, приділено недостатньо уваги.

Матеріали та методи дослідження. У процесі наукового дослідження використовували такі методи дослідження: аналітичний – для огляду літературних джерел; монографічний – під час вивчення літературних джерел і наукових публікацій з питань аналітичного забезпечення управління ефективністю використання основних засобів у державному секторі; дедукції – для визначення сутності організації аналізу основних засобів; синтез – для узагальнення розрізнених аспектів методики аналізу стану та ефективності використання основних засобів; горизонтального та вертикального аналізу – для дослідження складу, структури та технічного стану основних засобів; графічний – для візуалізації співвідношення активної і пасивної частин основних засобів суб'єкта господарської діяльності державного сектору. Інформаційну основу дослідження становлять

нормативні акти України, наукові публікації з питань аналізу та управління ефективністю застосування основних засобів, фактографічна інформація суб'єкта діяльності державного сектору Національного природного парку "Сколівські Бескиди" (НПП "Сколівські Бескиди") за 2018-2020 роки.

Результати досліджень та їх обговорення / Research results and their discussion

Економічний аналіз має істотне значення в управлінні суб'єктами державного сектору.

Успішне досягнення зазначеної мети та вирішення окреслених завдань дослідження здійснювали у таких напрямках:

- 1) Аналізування забезпеченості суб'єкта діяльності засобами праці (основними засобами): оцінювання динаміки їх складу та структури, виявлення динамічних змін у їх структурі за досліджуваній проміжок часу.
- 2) Аналізування та оцінювання фактичного стану основних засобів на підставі розрахунку коефіцієнтів зносу та придатності.
- 3) Аналізування та оцінювання ефективності використання активної і пасивної частин основних засобів на підставі розрахунку показників засобовіддачі з урахуванням галузевих особливостей суб'єкта діяльності.
- 4) Встановлення реальної потреби в забезпеченості основними засобами суб'єкта діяльності та розроблення управлінських рекомендацій щодо підвищення рівня ефективності використання основних засобів.

Інформаційною основою для аналізування основних засобів суб'єктів діяльності державного сектору є: законодавчі та нормативні акти; фактографічна інформація (яка формується на підставі первинних та обліково-звітних даних) та позаоблікова інформація (внутрішні накази, аудиторські звіти, акти ревізій тощо). Значний вплив на результативність діяльності у державному секторі мають джерела отримання основних засобів: із загального чи спеціального фонду, придбані за кошти чи отримані у вигляді спонсорської допомоги чи гранту.

Найбільш узагальнену характеристику рівня забезпечення суб'єкта діяльності дає показник засобооснащеності праці. Вимірник рівня технічної оснащеності суб'єкта діяльності державного сектору є дуалістичним. Показник засобооснащеності дає змогу оцінити забезпеченість трудових ресурсів суб'єкта діяльності технічними засобами для виконання виробничих і збутових завдань. Аналізування основних засобів розпочинають із дослідження динаміки їх складу та структури (за фактографічною інформацією табл. 1). Відображена у цій таблиці інформація дає підстави зробити певні висновки: намітилася тенденція до зростання вартості основних засобів (від 3602357 грн у 2018 р. до 5375849 грн у 2020 р.).

Табл. 1. Склад і структура основних засобів суб'єкта господарювання державного сектору /
Composition and structure of fixed assets of the public sector enterprise

Група основних засобів	2018 р.		2019 р.		2020 р.	
	грн	%	грн	%	грн	%
Середньорічна вартість основних засобів	3602357	100,0	3699443	100,0	5375849	100,0
Будівлі, споруди та передавальні пристрої	1075631	29,9	1075631	29,1	2514423	46,8
Машин та обладнання	866550	24,1	866550	23,4	894248	16,6
Транспортні засоби	602578	16,7	602578	16,3	602578	11,2
Інструменти, прилади, інвентар	352577	9,8	467906	12,6	498706	9,3
Малоцінні необоротні матеріальні активи	705021	19,5	686778	18,6	865894	16,1

Джерело: авторська розробка на підставі звітності НПП "Сколівські Бескиди".

У структурі основних засобів левову питому вагу займають будівлі і споруди (29,9 % у 2018 р., 29,1 % у 2019 р. та 46,8 % у 2020 р.), машини та обладнання (24,1 % у 2018 р., 23,4 % у 2019 р. та 16,6 % у 2020 р.) та МНМА (19,5 % у 2018 р., 18,6 % у 2019 р. та 16,1 % у 2020 р.). Питома вага активної складової основних засобів у їх загальній структурі впливає на зростання обсягу виготовлення продукції, а питома вага пасивної складової виробничих і невиробничих основних засобів впливає на продуктивність праці (ефективність використання трудових ресурсів). Активна складова основних засобів (рис. 1) становила таку питому вагу у структурі основних засобів: 16,7 і 24,1 % (40,8 %) – у 2018 р.; 16,3 і 23,4 (39,7 %) – у 2019 р. та 11,2 і 16,6 % (27,8 %) – у 2020 р.; пасивна частина основних засобів значно перевищує активну: 59,2 % – у 2018 р., 60,3 % – у 2019 р. та 72,2 % – у 2020 р.

Рис. 1. Співвідношення активної та пасивної складових основних засобів суб'єкта діяльності державного сектору / Correlation of active and passive fixed assets of the public sector enterprise

Аналізування наведених у табл. 2 показників дає підстави для таких аналітичних оцінок. Розраховані значення коефіцієнта оновлення засвідчують, що він має тенденцію до зростання: від 14,7 % у 2018 р. до 18,8 % у 2020 р. Така тенденція є позитивною і відпо-

відно позначиться на зростанні показників фондовіддачі. Коефіцієнт вибуття основних засобів характеризує рівень інтенсивності їх вибуття зі сфери виробництва. Розраховані значення коефіцієнта вибуття основних засобів демонструють тенденцію до спадання (від 10,9 % у 2018 р. до 0,5 % у 2020 р.) та характеризують зменшення інтенсивності їх вибуття з процесу виробництва.

Перевищення значень ступеня оновлення над ступенем вибуття основних засобів є позитивним для суб'єкта дослідження та сигналізує про раціональне їх використання. Технічний стан основних засобів можна оцінити за показниками (табл. 3). Дані щодо технічного стану основних засобів засвідчують про таке: ступінь зносу має тенденцію до зростання – від 51,7 % у 2018 р. до 58,2 % у 2020 р.; ступінь придатності відповідно зменшився від 48,3 % у 2018 р. до 41,8 % у 2020 р.

Оскільки отримання значення коефіцієнтів зношення перевищують значення коефіцієнтів придатності, то це є свідченням погіршення технічного стану засобів праці, оскільки морально і фізично зношені основні засоби призводять до зниження якості продукції через застосування несучасних технологій. Темпи оновлення та вибуття основних засобів зумовлюють ступінь їх придатності для використання.

Ступінь забезпеченості суб'єкта діяльності основними засобами характеризується показниками засобооснащеності й технічної оснащеності праці (табл. 4). Дослідження динаміки забезпеченості суб'єкта діяльності основними засобами спонукає нас до таких висновків: засобооснащеність праці збільшилася на 461,2 грн у 2019 р. проти 2018 р., а у 2020 р. – на 8973,7 грн проти 2019 р.; технічна оснащеність праці, навпаки, має спрямування до зниження – з 12063,2 грн у 2018 р. до 8856,9 грн у 2020 р., тобто зменшилася за аналізований період в абсолютній сумі на 3206,3 грн.

Табл. 2. Динаміка руху основних засобів суб'єкта господарювання державного сектору / Dynamics of the movement of fixed assets of the public sector enterprise

Показник	2018 р.	2019 р.		2020 р.	
	сума	сума	відхилення 2019/2018	сума	відхилення 2020/2019
Вартість основних засобів на початок року, грн	3471196	3602357	+131161	3699443	+97086
Вартість основних засобів, що надійшли за рік, грн	511442	163479	-347963	693700	+530221
Вартість основних засобів, що вибули за рік, грн	380281	66393	-313888	17294	-49099
Вартість основних засобів на кінець року, грн	3602357	3699443	+97086	5375849	+1676406
Ступінь оновлення основних засобів, %	14,7	4,5	-10,2	18,8	+14,3
Ступінь вибуття основних засобів, %	10,9	1,8	-9,1	0,5	-1,3
Темп росту основних засобів, %	103,8	102,7	-1,1	145,3	+42,6

Джерело: авторська розробка на підставі фінансової звітності НПП "Сколівські Бескиди".

Табл. 3. Динаміка технічного стану основних засобів суб'єкта господарювання державного сектору / Dynamics of technical condition of fixed assets of the public sector enterprise

Показник	2018 р.	2019 р.		2020 р.	
	сума	сума	відхилення 2019/2018	сума	відхилення 2020/2019
Балансова вартість основних засобів: на початок року, грн	3471196	3602357	+131161	3699443	+97086
на кінець року, грн	3602357	3699443	+97086	5375849	+1676406
Сума зносу основних засобів: на початок року, грн	1793148	1899734	+106586	2154155	+254421
на кінець року, грн	1899734	2154155	+254421	2513747	+359592
Ступінь зносу основних засобів: на початок року, %	51,7	52,7	+1,0	58,2	+5,5
на кінець року, %	52,7	58,2	+5,5	46,8	-11,4
Ступінь придатності основних засобів: на початок року, %	48,3	47,3	-1,0	41,8	-5,5
на кінець року, %	47,3	41,8	-5,5	53,2	+11,4

Джерело: авторська розробка на підставі фінансової звітності НПП "Сколівські Бескиди".

Табл. 4. Динаміка забезпеченості основними засобами суб'єкта господарювання державного сектору / Dynamics of provision of fixed assets of the public sector enterprise

Показник	2018 р.	2019 р.		2020 р.	
	сума	сума	відхилення 2019/2018	сума	відхилення 2020/2019
Середньорічна вартість основних засобів, грн	3602357	3699443	+97086	5375849	+1676406
У тому числі активної частини, грн	1942181	1469128	-473053	1496826	+27698
Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	161	162	+1	169	+7
Засобооснащеність праці, праці, грн	22374,9	22836,1	+461,2	31809,8	+8973,7
Технічна оснащеність праці, грн	12063,2	9068,7	-2994,5	8856,9	-211,8
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн	8516,8	5744,0	-2772,8	5954,5	+210,5
Продуктивність праці, тис. грн/особу	52,89	35,56	-17,33	35,23	-0,33

Джерело: авторська розробка на підставі фінансової звітності НПП "Сколівські Бескиди".

Табл. 5. Динаміка показників ефективності використання основних засобів суб'єкта господарювання державного сектору / Dynamics of indicators of efficiency of the use of fixed assets of the public sector enterprise

Показник	2018 р.	2019 р.		2020 р.	
	значення	значення	відхилення 2019/2018	значення	відхилення 2020/2019
Ефективність авансованих основних засобів					
Засобовіддача за доходом від реалізації, грн/грн	2,36	1,55	-0,81	1,11	-0,44
Засобомісткість за доходом від реалізації, грн/грн	0,42	0,64	+0,22	0,90	+0,26
Засоборентабельність, грн/грн	0,49	0,37	-0,12	0,33	-0,04
Ефективність амортизованих (виробничо-спожитих) основних засобів					
Амортвіддача за доходом від реалізації, грн/грн	4,48	2,67	-1,81	2,37	-0,3
Амортмісткість за доходом від реалізації, грн/грн	0,22	0,38	+0,16	0,42	+0,04

Джерело: авторська розробка на підставі фінансової звітності НПП "Сколівські Бескиди".

Для визначення інтенсивності діяльності суб'єкта дослідження необхідно визначити рівень зростання засобооснащеності та технічної оснащеності працюючих і порівняти рівні цих показників з рівнем зростання продуктивності праці. Темпи зростання засобооснащеності праці: 2019 р. – 22836,1: 22374,9 = 1,02 або 102 %; 2020 р. – 31809,8: 22836,1 = 1,39 або 139 %.

Темпи зростання технічної оснащеності працюючих: 2019 р. – 9068,7: 12063,2 = 0,75 або 75 %; 2020 р. – 8856,9: 9068,7 = 0,98 або 98 %. Темп зростання продуктивності праці: 2019 р. – 35,56: 52,89 = 0,67 або 67 %; 2020 р. – 35,23: 35,56 = 0,99 або 99 %.

Порівняння темпів зростання засобооснащеності та технічної оснащеності праці із темпами зростання продуктивності праці свідчить про покращання інтенсивності діяльності суб'єкта дослідження державного сектору, оскільки рівень зростання продуктивності праці у 2020 р. (99 %) перевищує рівень зростання технічної оснащеності праці (98 %). Під час оцінювання рівня інтенсивності діяльності важливим є рівень технічної оснащеності праці, тобто використання активної складової основних засобів у процесі виробництва.

Засобооснащеність праці характеризує ефективність використання виробничих і невиробничих основних засобів у суб'єкта державного сектору. Значення показника не є свідченням інтенсивності господарської діяльності суб'єкта державного сектору, оскільки не всі основні засоби задіяні у господарському процесі. У нашому випадку темпи зростання показника засобооснащеності праці (102 % у 2019 р. та 139 % у 2020 р.) є значно вищим за темп продуктивності праці (67 % у 2019 р. та 99 % у 2020 р.).

Темп приросту показників:

- засобооснащеності праці: 2019 р.: (22836,1-22374,9): 22374,9 = 0,02 або 2,1 %; 2020 р.: (31809,8-22836,1): 22836,1 = 1,39 або 139 %;
- технічної оснащеності праці: 2019 р.: (9068,7-12063,2): 12063,2 = -0,25 або 25 %; 2020 р.: (8856,9-9068,7): 9068,7 = -0,02 або 2 %;

- продуктивності праці: 2019 р.: (35,56-52,89): 52,89 = -0,33 або 33 %; 2020 р.: (35,23-35,56): 35,56 = -0,01 або 1 %.

Ефективність використання основних засобів визначається через низку коефіцієнтів: засобовіддачі, засобомісткості, засобооснащеності, амортвіддачі, амортмісткості та засоборентабельності.

Рентабельність основних засобів демонструє співвідношення абсолютних величин: частки капіталізованих коштів та прибутку. Якщо значення показника прямує до зниження (табл. 5), то це є свідченням неефективного використання основних засобів [2, 9, 8].

Для встановлення результативності діяльності суб'єкта діяльності державного сектору доцільно порівняти рівень зростання засобовіддачі та амортвіддачі за аналізований період.

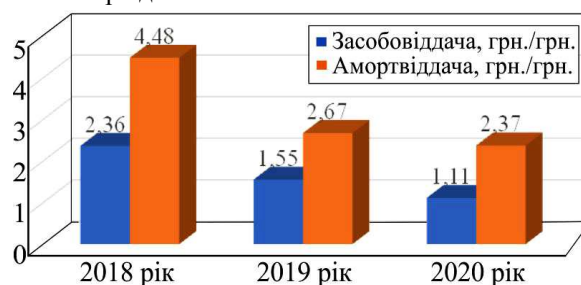

Рис. 2. Показники ефективності використання авансованих та амортизованих основних засобів суб'єкта господарювання державного сектору / Indicators of the efficiency of use of advanced and depreciated fixed assets of the public sector enterprise

Темп зростання засобовіддачі: 2019 р. – 1,55: 2,36 = 0,66 або 66 %; 2020 р. – 1,11: 1,55 = 0,72 або 72 %. Темп зростання засобомісткості: 2019 р. – 0,64: 0,42 = 1,52 або 152 %; 2020 р. – 0,90: 0,64 = 1,41 або 141 %. Темп зростання амортвіддачі: 2019 р. – 2,67: 4,48 = 0,59 або 59 %; 2020 р. – 2,37: 2,67 = 0,89 або 89 %. Темп зростання амортмісткості: 2019 р. – 0,38: 0,22 = 1,73 або 173 %; 2020 р. – 0,42: 0,38 = 1,11 або 111 %. Рівень зростання засобовіддачі (66 % у 2019 р. та 72 % у 2020 р.) перевищує рівень зростання амортвіддачі (59 % у 2019 р. та 89 % у 2020 р.).

% у 2020 р.), що вказує на зростання ефективності діяльності.

Результати аналізування є свідченням неефективного використання основних засобів, що спонукає шукати резерви підвищення їх ефективності. Управління результативністю використання засобів праці у державному секторі економіки передбачає пошук резервів їх використання та відтворення.

Управлінськими напрямками підвищення ефективності використання основних засобів є: моніторинг їх технічної придатності; залучення висококваліфікованих фахівців для виконання ремонтів; залучення маркетологів; застосовування передових технологій; мінімізація простоїв; модернізація активної частини; поліпшення складу, структури і стану основних засобів праці; удосконалення планування, управління й організації праці та виробництва; зниження засобомісткості; підвищення засобовіддачі та продуктивності праці на підприємстві; вдосконалення якості ремонтів; використання орендованих основних засобів [3].

У сучасних реаліях реновація засобів праці відіграє важливу роль у напрямку підвищення результативності діяльності у державному секторі. Саме інтенсифікація покращання та модернізації наявних основних засобів забезпечують підвищення рівня розвитку виробництва. За сучасних умов господарювання політика відтворення основних засобів відіграє важливу роль, оскільки від її ефективності залежить кількісний і якісний стан основних засобів. Реновація основних засобів може відбуватися за рахунок як власних, так і запозичених ресурсів [5].

Обговорення результатів дослідження. Багрій К. Л. [1] зазначає, що підвищення ефективності використання основних засобів у сучасних умовах впливає на фінансовий стан підприємства, а також конкурентоспроможність його продукції. Автор вважає, що підвищення ефективності діяльності можливе за умови інтенсифікації відтворення та кращого використання наявних основних засобів. К. Л. Багрій здійснив порівняльну характеристику методик здійснення аналізу ефективності використання основних засобів.

Заросило А. П. здійснив коефіцієнтний аналіз ефективності використання основних засобів у державному секторі та обґрунтував пропозиції щодо напрямів підвищення їх використання [9].

Кодацька Н. О. та Сергеева С. В. виділяють такі ознаки відновлення засобів праці: поступове перенесення вартості основних виробничих засобів у вигляді амортизаційних відрахувань на собівартість продукції, робіт чи послуг; рух споживчої вартості засобів праці у процесі реновації; поновлення засобів праці у натуральній формі впродовж тривалого часу [5].

Висновки / Conclusions

Трансформаційні зміни у державному секторі України спонукають до пошуку інноваційних напрямів управління. У системі управління основними засобами важливу роль відіграє аналіз. Процес аналізування основних засобів передбачає вирішення низки завдань, а саме: оцінювання забезпеченості суб'єкта діяльності засобами праці; оцінювання складу та структури основних засобів, динаміки руху (рівня оновлення та вибут-

тя); оцінювання рівня їх технічного стану; розрахунок показників засобовіддачі і встановлення резервів її підвищення через підвищення використання техніки; пошук способів зменшення витрат на утримання та експлуатацію активної складової основних засобів; оцінювання наявних резервів і обґрунтування напрямів покращання використання основних засобів. У суб'єктів діяльності виникає необхідність управління ефективністю використання основних засобів, що сприятиме: збільшенню обсягу виробництва; скороченню витрат на одиницю продукції для підвищення прибутковості; пришвидшенню процесу реновації основних засобів та підвищення темпів зростання продуктивності праці; скороченню витрат на морально застарілі основні засоби.

Сучасне управління оперує такими економічними категоріями, як ефективність та результативність. Ефективність використання основних засобів є обернено пропорційною до витрат та її оцінка обов'язково повинна враховувати особливості галузевої приналежності та стратегічну ціль діяльності. Результативність віддзеркалює успішність (прибутковість) діяльності. Тому важливим завданням для суб'єктів діяльності є пошук шляхів пришвидшення відтворювальних процесів та можливості більш економічного та ефективного залучення інвестиційних ресурсів для підвищення ефективності виробництва та конкурентоздатності продукції, результативності діяльності через запровадження інноваційних технологій і модернізацію засобів праці.

References

1. Bahriy, K. L. (2016). Porivnalna charakterystyka metodyk analizi efektyvnosti vykorystannia osnovnykh zasobiv y systemi upravlinnya pydpriemstvom. *Vicnyk Chernivetskogo torgovelnogo instytutu*, 1, 194–200. [In Ukrainian].
2. Bezhenar, A. (2021). *Osnovy analizi osnovnykh zasobiv v ustanovakh derzhavnogo sektory*. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-27-42>
3. Golban, T. T. (2019). Renovaciya ta pidvyshennia efectivnosti vykorystannia osnovnykh zasobiv yak stratehichny napryam investychno-innovaciynogo rozvytku. *Economyka, Biznes ta Upravlinnya*, 4(21), 62–66. [In Ukrainian].
4. Grytsyuk, M. Yu., & Hrytsiuk, Yu. I. (2018). Nature and Sustainable Development of Tourism in the Carpathian Region Ukraine. *Scientific Bulletin of UNFU*, 28(2), 99–110. <https://doi.org/10.15421/40280219>
5. Kodatska, N. O., & Serheeva, S. V. (2018). Sychasny metody ocinky efectivnosti vidtvorennia osnovnykh zasobiv pydpriemstva. *Molodiy vcheniy*, 11(63), 433–437. [In Ukrainian].
6. Methodical bases of the analysis of fixed assets in public sector institutions. (2018). *Finance, accounting and audit*. Retrieved from: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/27620/foa_18_1_12.pdf?sequence=1&isAllowed=y
7. Ministerstvo finansiv Ukrainy. *Natsionalne polozhennya (standard) buhgalterskogo obliku v derzhavnomu sektori 121 "Osnovni zasoby"* (12.10.2010). Order No. 1202. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1017-10#Text>
8. Mulyk, T. O. (2020). Analiz osnovnykh zasobiv pydpriemstva: metodychny ta practychny aspekty. *Bychgaltersky oblik, analiz ta aydyt*, 46, 113–122. [In Ukrainian].
9. Zarosylo, A. P. (2018). Metodychny osnovy analizi osnovnykh zasobiv v ustanovakh derzhavnogo sektory. *Phynansy, oblik i aydyt*, 1(31), 176–189. Retrieved from: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/27620/foa_18_1_12.pdf?sequence=1&isAllowed=y

ANALYSIS OF FIXED ASSETS AND MANAGEMENT OF THE EFFICIENCY OF THEIR USE BY A PUBLIC SECTOR ENTERPRISE

The paper presents some results of the analysis of fixed assets and their management in a public sector enterprise. In course of research the following stages of use of fixed assets are analyzed: composition, dynamics and structure, technical condition, use and operation. The main indicators that can be calculated during the analysis, the order of their calculation, and the factors that may affect them are identified. The authors have justified that special attention should be paid to the management of the efficiency of the use of fixed assets, as their irrational operation and use have a negative impact on the economic effect of the business entity. The study was conducted on the example of the public sector enterprise. It analyzed the composition and structure of fixed assets, the dynamics of their movement, technical condition, and efficiency. A public sector entity is revealed to have the following types of fixed assets: buildings, structures and transmission devices; machines and equipment; vehicles; tools, appliances, equipment and other non-current tangible assets. The rationality of the use of fixed assets shows the excess of the values of the degree of renewal on the degree of disposal of fixed assets, but there is deterioration in the technical condition of fixed assets. Inefficient use of fixed assets was established, which prompted the search for reserves to improve the efficiency of fixed assets. Management of efficiency of use of fixed assets will promote as follows: increase in production; reduction of costs per unit of output to increase profitability; accelerating the process of updating the main rates and rates of productivity growth; reducing the cost of depreciation of equipment and machinery. The managerial means of increasing the efficiency of the use of fixed assets are indicated, namely: monitoring of their technical condition; involvement of specialists for complex repairs; involvement of marketing specialists; increasing the level of specialization of production; application of advanced technologies; minimization of downtime; equipment modernization; improving the composition, structure and condition of fixed assets; improving the planning, management and organization of labour and production; increasing the efficiency and productivity of the enterprise; improving the quality of repairs; use of leased equipment to increase production efficiency. Given that in today's economic environment, the policy of reproduction of fixed assets plays an important role, identified sources of possible renovation through share capital, depreciation, other own and borrowed funds.

Keywords: fixed assets; public sector enterprise; analysis; management; efficiency.